

Neapolis University

HEPHAESTUS Repository

<http://hephaestus.nup.ac.cy>

Archive Cypriot Newspaper Materials

Cypriot

1905-04-23

þÿ š í À Á ¹ ¿ Â - ± Á . 265

Library of Neapolis University Pafos

<http://hdl.handle.net/11728/9129>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

ΚΥΠΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ 5. — ΑΡΙΘ. 265

ΕΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑ (ΚΥΠΡΟΥ)

23 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1905

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

Πολλά και ποικίλα πράγματα ελέχθησαν—και έγράφησαν ακόμη—περι του τελευταίου περι Παιδείας υπό του Νομοθετικού Συμβουλίου ψηφισθέντος Νόμου.

Φεβούμεθα ότι η συζήτησις—εάν δύναται να ενομοσθη ούτω—δεν έτέθη επί στερεών και αληθινών βάσεων, και ο καθένας έπηρε την υπεθεσιν όπως του ήρεσκε για την πάρη η όπως του έτύμφορε να την παρουσιάση.

Φρονούμεν, ότι εις ζητήματα τοιαυτά δημοσίου συμφέροντος πρέπει—καθηκόν μάλιστα έχομεν απέναντι του κοινού—να παρουσιάζωμεν τὰ πράγματα ως πραγματικώς έχου.

Εάν εβλέπομεν ότι εις τον ψηφισθέντα νόμον υπήρχε τι το όποιον ήδύνατο να θεωρηθή ως καταπάτησις των δικαιωμάτων της Αυτοκεφάλου ήμών Εκκλησίας, θα είμεθα εκ των πρώτων να τὸ καταγγείλωμεν εις τὸ κοινόν, και εκ των πρώτων θα διεμαρτυρόμεθα εναντίον μιας τόσο θρασείας και άνευλαβοῦς άποπειρας.

Η αλήθεια πρέπει να Ισταται υπεράνω προσώπων και κομμάτων, υπεράνω μικροφιλοτιμιών, υπεράνω φιλοδοξιών και υπεράνω ακόμη προνομιοῦχων τάξεων.

Την άρχήν ταύτην θα ύποστηρίξωμεν πάντοτε, και έννοοῦμεν και εις την περίστασιν ταύτην να τὸ πράξωμεν ολοφάνερα.

Ποία εινε η γενικαίς γραμμαίς η Ιστορία των εκπαιδευτικῶν πραγμάτων της Κύπρου;

Υπήρξεν έποχή κατά την όποιαν με όλας τὰς σχολικὰς ανάγκας έδισταται να ζητήσωμεν επιχωρήγησιν από την Κυβέρνησιν, διότι θεωροῦμεν ότι τὰ έθνικά Ιδιώδη της χώρας μας απαιτούν να διαχειριζόμεθα τὰ σχολεία μας άνευ οὔδεμιās Κυβερνητικῆς αναμίξεως.

Ό τότε—και όμιλοῦμεν δια τὰ πρώτα χρόνια της άγγλικῆς κατοχῆς—επόπτης των σχολείων έφερε τον τίτλον Διευθυντοῦ της Παιδείας. Υπήρχον

λόγοι όπως θεωρηθή ο τίτλος οὔτος επικινδυνωδέστατος, καθότι ο μακαρίτης Σπένσερ είχε θέση υπό άμφιβολίαν την Ικαότητα της ελληνικῆς γλώσσης ως μέσου εκπολιτιστικοῦ!

Δεν θ' αναγράψωμεν εκ νέου τὰς περιπετείας των άγώνων των διεξαχθέντων μεταξύ λαοῦ και Κυβερνήσεως. Τοῦτο δὲ μόνον ύπεθυμίζομεν εις τὸν αναγνώστην, ότι η πάλη έσχεν ως άποτέλεσμα να υποχρεώση την Κυβέρνησιν να μετατρέψη τὸν τίτλον του μακαρίτου Σπένσερ από Διευθυντοῦ της Παιδείας εις Επόπτη των Σχολείων. Και θαθμηδόν επήλθε μία συνενόησις, μία συμφωνία μεταξύ λαοῦ και Κυβερνήσεως, της όποιας καρπὸς ήτο ο Εκπαιδευτικὸς Νόμος του 1895.

Τίνα άρχήν καθ'έρωσεν ο Νόμος οὔτος; Τί πράγμα νομοθετεῖ; Τί κανονίζει; Θα τα είπωμεν εις όλίγας λέξεις:

Ο νόμος οὔτος προνοεί περί Δημοτικῆς Παιδείσεως εις τὰ χωρία. Δηλαδή προνοεί δια την διαχείρισιν των σχολείων των 4/5 του πληθυσμοῦ της Νήσου.

Ισχύει τρία εκπαιδευτικά σωματεία. 1) Τὰς χωρικὰς επιτροπὰς. 2) Τὰς επαρχιακάς επιτροπὰς. 3) Το κεντρικόν εκπαιδευτικόν Συμβούλιον.

Τὰ δικαιώματα και αι εϋθύναι εκάστου των σωματείων τούτων όρίζονται υπό του νόμου. Και εβλέπομεν ότι εις τὸ Κεντρικόν εκπαιδευτικόν συμβούλιον παρακάθηνται αυτοδικαίως τρεῖς βουλευταί, και ο Αρχιεπίσκοπος ή ο αντιπρόσωπος του. Εις δὲ τὰς Επαρχιακάς επιτροπὰς αυτοδικαίως παρακάθηνται ο Αρχιεπίσκοπος ή ο Μητροπολίτης της Επαρχίας ή οι αντιπρόσωποι των.

Αλλά πάντοτε τὰ Συμβούλια ταῦτα προεδρεύονται υπό του Αγγλου Διοικητοῦ ή υπό του Αρχιγραμματέως.

Όταν εψηφίσθη ο νόμος οὔτος και έδοθη τὸ δικαίωμα εις τὸν Αρχιεπίσκοπον, ή τούς Επισκόπους, να παρακάθηται ως Ιστος και να συζητή παραπλευρως άγγλων, παραπλευρως βουλευτῶν και λαϊκῶν αντιπροσώπων, δεν θεωρηθή ότι τοῦτο βλάπτει τὸ γόητρον ή τὸ κύρος της Εκκλησίας ή του άρχηγου της οὔτε θεωρηθή ότι η σεπτοτάτη της Κυριακῆς Εκκλησίας Κεφαλή χάνει πλέον τὸ κύρος της επί του ὕψιστου της

εκπαιδεύσεως και ήθικοποιήσεως του ποιμνίου της Ζητήματος!

Εθεωρήθη—και πιθανόν θρηῶς—από τότε, ότι η ελληνική παιδευσίς οὔδεν είχε να πάθη εκ της αναγνωρίσεως των άρχων των χαραγμένων εν τῷ Νόμῳ του 1895.

Οὔτως έχόντων των πραγμάτων, έρχόμεθα τώρα εις τὸν τελευταίως ψηφισθέντα νόμον.

Ο νέος Νόμος άποτελεῖ οὔτως ελπείν κωδικοποίησιν των προηγουμένων, και επέκτασιν των θετισῶν άρχων και εις τὰς πόλεις.

Τί ύπάρχει εις τοῦτο όπερ να μάς ταράττη τόσο τραγικά; Ποιον εινε τὸ άρθρον εκείνο δι' οῦ καταπατεῖται τὸ κύρος της εκκλησιαστικῆς ήμῶν κορυφῆς; Και διατί έτύρθη τόσο επικολαίως τὸ όνομα της Εκκλησίας εις τὸ Ζήτημα; Ποιον εινε τὸ άρθρον εκείνο καθ' ο ὃ Αρχιεπίσκοπος εάν θέλη να ενδιαφέρεται δια τὰ σχολεία της πόλεως του πρέπει να υποβάλλη υποψηφιότητα ως οί κοῖνοι των θνητῶν;!

Οι διαδίδοντες τοιαυτά πράγματα πρέπει να έχου τὸ θάρρος να τὰ άποδεικνύου.

Φρονούμεν ότι κατά τὸν νέον νόμον η θέσις του Αρχιεπισκόπου μένει πολύ ὕψηλά. Εκείνος θα συγκαλή τούς κατοίκους πρὸς εκλογὰς κάθε δύο έτη. Και εκείνος αυτοδικαίως θα εινε Πρόεδρος της οὔτω εκλεγομένης Σχολικῆς Επιτροπείας. Και όστις ήθελεν αναγνώση τὸ 20 άρθρον του νόμου θα πεισθῆ περι τούτου, και θα πεισθῆ ακόμη ότι δια τούτου αναγνωρίζεται δια τὸν Αρχιεπίσκοπον θέσις προνομιοῦχος. Επαναλαμβάνομεν, ότι Αὐτός θα διενεργῆ τὰς εκλογὰς και Αὐτός θα προεδρεύη της Σχολικῆς Επιτροπείας της Λευκωσίας.

Τί άλλο εινε τοῦτο ή καθαρά άναγνώρισις υπό του νόμου της θέσεως του Αρχιεπισκόπου, και του δικαιώματος της αναμίξεως της Εκκλησίας εις τὰ εκπαιδευτικά μας;

Τὰς όλίγας ταύτας γραμμάς θεωρήσαμεν επιβεβλημένας εκ του καθήκοντος να αναγράψωμεν ένταῦθα, επιφυλακτόμενοι, εάν η περίστασις τὸ καλέση, να επεκταθῶμεν εις τὰ δευτερεύοντα σημεία του νέου περι Παιδείας Νόμου.

